

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

Verslag van de vergadering van de Bouwbegeleidingscommissie op 6 juni 2023

Griffie commissies Bestuur en Onderwijs
Bouwbegeleidingscommissie
I. van Tilburg

Aanwezige leden: de heer Aartsen (commissievoorzitter, VVD), mevrouw Van Ginneken (D66), de heer Thijssen (PvdA), mevrouw De Vries en mevrouw Kooij (namens het fractiepersoneel) mevrouw Van den Heuvel-de Grooth en de heer Benhammou (namens het ambtelijk personeel), de heer Dronkers (namens de OR).

Aanwezige adviseurs: de heer Hamilton (Griffier), mevrouw Wouters (projectmanager renovatie van de Tweede Kamer), mevrouw De Geus-Godschalk (projectmanager huisvesting van de Tweede Kamer), de heer De Bruijn (integraal adviseur), de heer Geerts (architect), mevrouw Karres (architect), mevrouw Berntsen (coördinerend architect van het RVB), de heer Paardekooper (projectmanager van het RVB)

Adjunct-griffier: mevrouw Van Tilburg

Afwezig met bericht van verhindering: de heer Kops (PVV), mevrouw Bromet (GroenLinks), de heer Stoffer (SGP).

1. Opening en mededelingen

De commissievoorzitter opent de vergadering en heet iedereen welkom. Er zijn enkele afmeldingen ontvangen ook wordt er afscheid genomen van één van de leden.

2. Conceptverslag BBC-vergadering 31 januari 2023

Het verslag van de BBC-vergadering van 31 januari 2023 wordt vastgesteld en zal worden gepubliceerd via de website van de BBC.

3. Conceptverslag BBC-vergadering 28 maart 2023

Het verslag van de BBC-vergadering van 28 maart 2023 wordt vastgesteld en zal worden gepubliceerd via de website van de BBC.

4. Voorlopig Ontwerp publieksentree

De coördinerend architect van het RVB geeft een toelichting op het proces dat doorlopen is voor de totstandkoming van het voorliggende Voorlopig Ontwerp (VO). Het ontwerp is langs de diverse gremia gegaan; ook ligt er een e-mail van de veiligheidsdriehoek waarbij bevestigd wordt dat er ook bij de veiligheidsdiensten draagvlak is voor het ontwerp.

De integraal adviseur vertelt over de totstandkoming van het ontwerp. Voor het ontwerp van het bovengrondse deel van de publieksentree was het van belang dat dit onderdeel is van het landschap op de Hofplaats. Het ontwerp moet open, licht en gastvrij aanvoelen. In het ontwerp, is conform het programma van eisen rekening

gehouden met ruimte voor demonstraties door 75 personen tussen de hoofingang en de plenaire zaal.

De gevel wordt geheel van glas gemaakt, de houten kolommen zijn van groot formaat en voor het vervaardigen ervan zal gebruik gemaakt worden van een oudhollandse techniek die ook gebruikt werd voor het maken van scheepsmasten. In de entreehal zijn de liften op een transparante manier verwerkt. Ook is een kleine waterpartij opgenomen in het ontwerp. Het motief op de vloer in de entreehal doet denken aan de vloer uit gebouwdeel N. Er is rekening gehouden met de lichtinval dat er veel licht van buiten in de ondergrondse hal valt. De centrale thema's zijn water en beweging.

De architect van de buitenruimte licht het ontwerp van de buitenruimte op de Hofplaats toe. De Hofplaats moet zo veel mogelijk vergroenen. Ook is er gekeken naar opslag en behoud van water. In het ontwerp is rekening gehouden zo veel mogelijk rekening gehouden met security-by-design.

De leden van de BBC zijn positief over het VO en over het feit dat de punten uit de eerdere BBC-vergaderingen zijn meegenomen in dit ontwerp. Ten aanzien van de symboliek van de thema's water en beweging zijn de leden positief. Het ontwerp wordt door de BBC-leden gezien als passend in het geheel van de omgeving van gebouwen en passend als publieksentree van het Nederlandse parlement.

Een BBC-lid vraagt aandacht voor de akoestiek in de entreehal, zowel bij de scanstraten als in de ontvangstzone. De akoestiek in de bovenhal wordt als aandachtspunt genoteerd voor de verdere uitwerking. Ten aanzien van de entreehal vraagt een BBC-lid aandacht voor de doorgang en looplijnen richting de scanstraten. Dit lid vraagt om in de verdere uitwerking rekening te houden met een logische doorloop zodat de verschillende bezoekersgroepen gemakkelijk hun weg kunnen vinden en er niet te veel opstoppingen ontstaan. Daarbij wordt aandacht gevraagd voor de workflow en het scheiden van de diverse bezoekersstromen indien nodig. De coördinerend architect geeft aan dat hier aandacht voor is. Om de workflow goed uit te werken zijn diverse simulaties gedaan.

De BBC-leden vragen aandacht voor de vluchtroutes van binnen naar buiten toe. De architect licht toe dat daarin is voorzien.

Voor wat betreft de buitenruimte is de BBC positief over de noodzakelijke beveiligingsmaatregelen die in het ontwerp zijn verwerkt. De BBC-leden suggereren bij de verdere uitwerking van het ontwerp aandacht te hebben voor onder meer de benodigde ruimte voor de entree en de looproutes.

In het ontwerp van de buitenruimte op de Hofplaats is rekening gehouden met een demonstratieplek voor 75 demonstranten voor de plenaire zaal, conform het programma van eisen. De gemeente heeft deze plek namelijk aangewezen als demonstratieruimte. Ook voor de veiligheidsdriehoek is de realisatie van deze demonstratieplek van belang. De BBC vraagt aandacht voor de ruimtes die grenzen aan de Hofplaats en suggereert daar ook maatregelen te treffen voor het voorkomen van (geluids)overlast. Er wordt aangegeven dat daar bij het ontwerp voorzien is. De BBC vraagt aandacht voor het beeld dat vanuit de plenaire zaal neergekeken wordt op de demonstratieplek. De BBC adviseert met oog op het bovenstaande te blijven evalueren of dit een geschikte locatie is voor demonstraties.

De BBC vraagt aandacht voor onderhoud van het gebouw en het beheer van de groenvoorziening. De BBC geeft mee dat vooraf goed geregeld moet zijn wie verantwoordelijk is voor het onderhoud en beheer. De architect geeft aan dat beheer en onderhoud nog onderdeel is van gesprek tussen Tweede Kamer, gemeente Den Haag en het RVB.

De BBC vraagt aandacht voor de plaatsing van de Grondwetbank in het ontwerp. De oorspronkelijke Grondwetbank is komen te vervallen en is nu onderdeel geworden van een breed participatietraject over de wijze waarop de grondwettekst terug kan komen. Een BBC-lid doet de suggestie om de tekst in de rugleuning van een van de banken rondom de groenvakken op te nemen.

De BBC vraagt aandacht voor een aparte route voor Kamerbewoners, deze staat wel op de tekening, maar het is nog onduidelijk hoe dat werkt.

De BBC vraagt aandacht voor de positionering van vlaggenmasten in het ontwerp. Er is een locatie voor drie vlaggenmasten opgenomen in het ontwerp aan de kant van gebouwdeel N, maar dat is niet zichtbaar op de afbeeldingen.

De projectmanager van het RVB geeft aan dat er voor de financiering van dit ontwerp nog een aanvullende claim wordt ingediend. De BBC-voorzitter geeft aan dat dit voor kennisgeving wordt aangenomen door de BBC. De BBC werkt onder de veronderstelling dat alle plannen waarover de BBC besluit financieel gedekt zijn.

De BBC is positief over het Voorlopig Ontwerp van de publieksentree en zal het Presidium voorstellen in te stemmen met het Voorlopig Ontwerp van de publieksentree.

5. Rondvraag en Sluiting

De commissievoorzitter meldt dat het conceptadvies aan het Presidium per e-mail aan de BBC-leden zal worden voorgelegd, met het verzoek daarop te reageren.